

INGLIZ TILINI O'QITISHDA KOMMUNIKATIV YONDASHUV VA HISSIY BARQARORLIKNI UYG'UNLASHTIRISH

Ashurova Diloru Tuxtasunzoda

Angren universiteti Pedagogika va tillar fakulteti
Xorijiy til va adabiyot yo'nalishi CHT-11 guruhi talabasi
Ilmiy rahbar: **Raxmatullayeva D.A.**

Annotatsiya: Mazkur maqola ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv va hissiy barqarorlikni uyg'unlashtirishning samaradorligini tahlil etishga bag'ishlangan. Kommunikativ yondashuv o'quvchilarda erkin fikrlash, og'zaki muloqotga kirishish va tilni real kontekstda qo'llay olish ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu bilan birga, maqolada o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi ijobiy hissiy muhit yaratishning, psixologik barqarorlikni ta'minlash orqali til o'rganishdagi faol ishtirokni rag'batlantirish yo'llari o'rganiladi.

Kalit so'zlar: kommunikativ yondashuv, barqarorlik, emotsional holat, muloqot, til o'rganish.

Zamonaviy ingliz tili ta'limi nafaqat til qoidalarini o'rgatishga, balki o'quvchining shaxs sifatida rivojlanishiga ham yo'naltirilgan. Bunday rivojlanish uchun esa hissiy barqarorlik va muloqotga tayyorlik muhim omillardan biri hisoblanadi. Kommunikativ yondashuv (Communicative Language Teaching — CLT) til o'rganishni tabiiy muloqot orqali yo'lga qo'yishni nazarda tutadi. Shu bilan birga, bu yondashuvni muvaffaqiyatli qo'llash uchun o'quvchilarning emotsional holatini inobatga olish zarur³³. Ushbu maqolada kommunikativ yondashuv va hissiy barqarorlik o'rtasidagi uzviy bog'liqlik, ular o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlash yo'llari va ta'limdagi amaliy ahamiyati tahlil qilinadi.

Kommunikativ yondashuvning asosiy maqsadi — o'quvchining tilni real hayotiy vaziyatlarda samarali qo'llay olish qobiliyatini rivojlantirishdir. Bu yondashuvda grammatika va lug'at ikkinchi darajali o'rinda turadi, asosiy urg'u esa ma'no uzatish va tushunishga qaratiladi³⁴. Mashg'ulotlarda guruhli ish, rolli o'yinlar, munozara va simulyatsiyalar orqali o'quvchilar faollikka undaladi.

Hissiy barqarorlik va til o'rganish. Til o'rganish jarayoni ko'p hollarda o'quvchining o'ziga ishonchi, xavotir darajasi va ijtimoiy-emotsional holatiga bog'liq bo'ladi. Xususan, darsda o'z fikrini bildirishdan uyalish, noto'g'ri gapirishdan qo'rqish kabi hissiyotlar kommunikativ faoliyatni cheklab qo'yadi³⁵. Shuning uchun, o'qituvchi dars jarayonida

³³ Richards, J. C. (2006). Communicative Language Teaching Today. Cambridge University Press.

³⁴ Richards, J. C. (2006). Communicative Language Teaching Today. Cambridge University Press.

³⁵ Dewaele, J.-M., & MacIntyre, P. D. (2016). Foreign Language Enjoyment and Foreign Language Classroom Anxiety: The Right and Left Feet of the Language Learner. In MacIntyre et al. (Eds.), Positive Psychology in SLA (pp. 215–236). Multilingual Matters.

ijobiy psixologik muhitni shakllantirishi, o'quvchilarni hissiy jihatdan qo'llab-quvvatlashi lozim.

Kommunikativ yondashuvda hissiy barqarorlikni ta'minlash usullari.

Ushbu ikki jihatni uyg'unlashtirishda quyidagi metodik yondashuvlar tavsiya etiladi:

- Emotsional refleksiya mashqlari: Dars boshida yoki oxirida o'quvchilarning hissiy holatini ifodalashga yordam beradigan savollar berish.

- Qo'llab-quvvatlovchi til: O'qituvchi o'quvchilarning urinishlarini ijobiy baholab, ularning muvaffaqiyatsizlikdan cho'chimasligini ta'minlaydi.

- Ijtimoiy o'yinlar va kooperativ topshiriqlar: Guruhli ishlarda o'zaro yordam, empatiya va faol tinglashni rivojlantirish orqali ijobiy hissiy muhit yaratiladi³⁶.

- Yuqori xavfsizlikli dars muhiti: Tanqiddan holi, ochiq va do'stona muhitda o'quvchilar o'zlarini erkin his etadilar.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, kommunikativ metodlar hissiy barqarorlik bilan uyg'unlashganda o'quvchilar til o'rganishda ko'proq faollik ko'rsatadi, ishtiroki kuchayadi va muloqotga nisbatan ijobiy munosabat shakllanadi³⁷. Shuningdek, bu yondashuv tilni o'rganishda nafaqat kognitiv, balki affektiv jihatdan ham muhim rivojlanishni ta'minlaydi³⁸.

Xulosa

Ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv va hissiy barqarorlik o'zaro bog'liq va bir-birini to'ldiruvchi jarayonlardir. O'qituvchining metodik yondashuvi nafaqat til kompetensiyasini, balki o'quvchining hissiy holatini ham inobatga olgan holda tuzilsa, ta'lim sifati yanada ortadi. Bunday uyg'unlik sharoitida til o'rganish samarali, quvonchli va barqaror jarayonga aylanadi. Shu sababli, zamonaviy ingliz tili o'qituvchisi nafaqat til bilimini, balki emotsional savodxonlikni ham egallagan bo'lishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Dewaele, J.-M., & MacIntyre, P. D. (2016). *Foreign Language Enjoyment and Foreign Language Classroom Anxiety: The Right and Left Feet of the Language Learner*. In MacIntyre et al. (Eds.), *Positive Psychology in SLA* (pp. 215–236). Multilingual Matters.
2. Mercer, S., & Gkonou, C. (2017). *Multiple Perspectives on the Self in SLA*. In Gkonou et al. (Eds.), *New Directions in Language Learning Psychology* (pp. 9–24). Springer.
3. Oxford, R. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Newbury House.
4. Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge University Press.

³⁶ Oxford, R. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Newbury House.

³⁷ Mercer, S., & Gkonou, C. (2017). *Multiple Perspectives on the Self in SLA*. In Gkonou et al. (Eds.), *New Directions in Language Learning Psychology* (pp. 9–24). Springer.

³⁸ Dewaele, J.-M., & MacIntyre, P. D. (2016). *Positive Psychology in SLA*. Multilingual Matters.